

Rekabet Kurumu Başkanlığından,
REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2003-4-23 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 04-20/200-40
Karar Tarihi : 18.03.2004

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, A. Ersan GÖKMEN,
R. Müfit SONBAY, Murat GENCER, Prof. Dr. Zühtü
AYTAÇ, Rıfki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI,
M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN

B. RAPORTÖRLER : Süleyman CENGİZ, Sezin ELÇİN

C. ŞİKAYET EDEN : Re'sen

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA

YAPILAN : Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri
Derneği
Hürriyet Cd. Bakış Sk. No:8 Kayta Villa A Blok D:1 34810
Şenlikköy Florya/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenler Derneği (UTİKAD) tarafından uluslararası karayolu, havayolu, denizyolu, demiryolu ile eşya, kargo taşımacılığı, acenteliği, organizatörlüğü, müteahhitliği, komisyonculuğu, danışmanlığı ve benzeri konularda iştigal eden gerçek ve tüzel kişi üyelerinin sunduğu hizmetlerin fiyatlarının belirlenmesi ile 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ihlal edilip edilmediği.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Kurul; UTİKAD'ın, uluslararası karayolu, havayolu, denizyolu, demiryolu ile eşya, kargo taşımacılığı, acenteliği, organizatörlüğü, müteahhitliği, komisyonculuğu, danışmanlığı ve benzeri konularla iştigal eden gerçek ve tüzel kişi üyelerinin sunduğu hizmetlerin fiyatlarını belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmediğinin tespiti yönünden araştırma yapılmasına 13.11.2003 tarih ve 03-73/879(b)-M sayılı karar vermiştir.

G. DOSYA EVRELERİ: UTİKAD'ın Kurum kayıtlarına 3.2.2003 tarih, 501 sayılı ile giren menfi tespit/muafiyet talebi üzerine hazırlanan 6.11.2003 tarih, 2003-4-23/MM-03-MY sayılı Menfi Tespit Ön İnceleme Raporu, 10.11.2003 tarih, REK.0.08.00.00/194 sayılı Başkanlık Önergisi ile 13.11.2003 tarih, 03-73 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve UTİKAD'ın başvuru konusu uygulamasına menfi tespit ya da bireysel muafiyet verilemeyeceğine 03-73/879(a)-379 sayılı ile;

04-20/200-40

söz konusu uygulama hakkında 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerinin ihlaline ilişkin bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına 03-73/879(b)-M sayı ile karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca düzenlenen 15.3.2004 tarih 2003-4-23/ÖA-04-SC sayılı Önaraştırma Raporu 15.3.2004 tarih, REK.0.08.00.00/57 sayılı Başkanlık önergesi ile 04-20 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da UTİKAD tarafından, ilgililerin maliyet verileri olduğunu iddia ettikleri parasal büyüklüklere ilişkin bilgileri içeren "Hizmet Ücret Tarifesi" adını taşıyan bir kitapçığın hazırlanarak, üyelerine dağıtması faaliyetine ilişkin olarak;

- 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanununun 8. maddesi anlamında menfi tespit belgesi verilmesinin yerinde olmayacağı;
  - Bildirimin, UTİKAD'ın inisiyatifi ile yapılması, inceleme konusu uygulamanın ilgili ürün pazarında bağlayıcı olarak uygulanmaması ve sunulan hizmetin niteliği ve pazarın dinamik yapısı gereği tüm üyelerce uygulanmasının muhtemel görülmemesi, pazarın taraflarında ve pazardaki rekabetçi yapıda ortaya çıkan muhtemel bir zararın varlığının tespit edilememiş olması hususları dikkate alınarak, şu aşamada soruşturma açılmasına gerek olmadığı;
  - Yine aynı gerekçelerle 4054 sayılı Kanununun 16. maddesi birinci fıkrasının (c) bendi gereğince geç bildirim cezası uygulanmamasının yerinde olacağı;
  - Söz konusu faaliyetin halihazırdaki şekli ile sürdürülmesinin, ilgili pazarda faaliyet gösteren, Dernek üyesi olan ve olmayan teşebbüslerin birbirlerinin gelecekteki fiyatlandırma stratejilerine ilişkin bilgiler sağlamak suretiyle fiyatlandırma davranışlarının uyumlaştırılmasına neden olabileceği ve buna dayanılarak 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir ihlal kabul edilebileceği değerlendirmelerinin ve dolayısıyla söz konusu faaliyetin hali hazırdaki şekli ile uygulanmaması gereğinin, aynı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında UTİKAD'a bildirilmesinin yerinde olacağı;
  - İnceleme konusu faaliyetin yürütülmesinde;
- a) "Hizmet Ücret Tarifesi" kitapçığının, ortak maliyetlerin tespit edilmesine ve duyurulmasına hizmet eden bir çalışma olduğunu ortaya koyacak şekilde isimlendirilmesi, kitapçığa verilecek başlığın ya da içeriğinin tavsiye edilen fiyat listesi görüntüsü vermemesine dikkat edilmesi;

b) Kitapçığın giriş bölümünde yer alacak bir açıklamada:

04-20/200-40

- i) kitapçık içerisinde yer alan verilerin maliyetlere ilişkin tavsiyeler olduğunun açıkça ifade edilmesi,
- ii) kitapçıkta yer alan verilerin ne şekilde ve hangi kaynaklardan elde edildiklerinin bildirilmesi,
- iii) kitapçığın hiç bir bağlayıcılığının olmadığı ve verilerin teşebbüsler tarafından dikkate alınması halinde, kar oranlarının ilgili teşebbüs tarafından serbestçe tespit edileceğinin açıkça ifade edilmesi,

hususlarına uyulması şartına bağlı olarak, 4054 sayılı Kanunun 5. maddesi anlamında, 5 (beş) yıl süre ile muafiyet tanınmasının yerinde olacağı kanaat ve sonucuna ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Taşıma işleri komisyoncularının faaliyet alanları; uluslararası ve dahili taşımacılık, ihracat–ithalat işlemleri ve gümrükleme, taşıma türünün belirlenmesi (kara, deniz, hava vb.), taşıma yönetimi ve taşıyıcı seçimi, taşıma sözleşmesi ve kapsamının belirlenmesi, taşıma belgelerinin hazırlanması, uluslararası mevzuat ve uygulamalar hakkında danışmanlık hizmeti, sigortalama, depolama ve antrepo hizmetleri, elleçleme, ambalajlama, barkod ve etiketleme, operasyon ve sevk yönetimi, lojistik maliyet planlaması, dağıtım, tersine lojistik faaliyetler (iade ürünler, tamir ve benzeri) fabrika içi destek, montaj hattı ve benzeri süreçler, stok yönetimi, pazarlama, müşteri ilişkileri yönetimi, raporlama, talep yönetimi, lojistik performans değerlendirme, banka işlemleri ve mal bedeli tahsilat ve benzeri, vergi mevzuat işlemleri, bilişim teknolojilerini kullanarak tüm üniteler arasında koordinasyon ve iletişimin sağlanması şeklinde sıralanabilmektedir.

UTİKAD tarafından yayınlanan “Taşıma İşleri Komisyonculuğu Hizmetlerine İlişkin UTİKAD Kuralları” başlıklı kitapçıkta “taşıma işleri komisyonculuğu hizmetleri” deyimini; yüklerin taşınması ya da taşıtılmasını, yüklerin depolanmasını, yüklerin taşınması, taşıtılması veya depolanması ile ilgili olan, yükleri konsolide etme veya konsolide edilmiş yükleri ayırma, ambalajlama, gümrükleme hizmetlerinin yapılması veya yaptırılması, yüklerin elden geçirilmesi, elleçlenmesi veya markalanması, sigorta yapılması veya yaptırılması, ithalat, ihracat ile ilgili belgelerin müşteri namına hazırlanması veya hazırlanmasında yardımcı olunması, taşıma ve dağıtım konularında danışmanlık verilmesi gibi hizmetlerin tamamının veya bir kısmının verilmesini ifade etmek üzere kullanılmıştır.

Bu çerçevede, ilgili ürün pazarı, yukarıda aktarılan bütün hizmet kalemlerinin hepsinin ya da bir kısmının sunulması şeklinde anlaşılacak üzere “Taşıma İşleri Komisyonculuğu hizmetleri”nin sunulduğu pazar olarak tespit edilmiştir.

04-20/200-40

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Taşımacılık işleri komisyonculuğu faaliyeti gösteren teşebbüslerin hizmetleri, uluslararası alanda sunulmaktadır. Söz konusu pazarın talep yönü dikkate alındığında, talebin genel itibariyle yerli taşıtanlardan kaynaklandığı görülmektedir. Pazarın arz kesimi dikkate alındığında, taşıma işleri komisyoncularının yerli teşebbüsler oldukları ya da yabancı menşeli teşebbüslerin Türkiye’de kurulu iştirakleri oldukları görülmektedir. Arz kesiminde yer alan teşebbüslerin bir kısmı dünya çapında faaliyet göstermekle birlikte, araştırma konusu fiyat tarifesinin uluslararası alanda uygulanabilirliğinin olmaması da dikkate alınmıştır. Aktarılan bilgiler ışığında, dosya bakımından ilgili coğrafi pazar, ‘Türkiye Cumhuriyeti Sınırları’ olarak belirlenmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Deliller

I.2.1. Sektör Yetkilileri ile Yapılan Görüşmeler

Önaraştırma çerçevesinde, görevli raportörlerce, taşıma işleri organizatörleri ARFOR Taşıma Hizmetleri A.Ş., REIBEL Taşımacılık ve Ticaret A.Ş., Trans Maas Uluslararası Nakliye Acentalığı ve Lojistik A.Ş. ve UTİKAD yetkilileri ile görüşülmüştür.

ARFOR Taşıma Hizmetleri A.Ş. Şube Müdürü A... D... ile 20.2.2004 tarihinde yapılan görüşmede, UTİKAD tarafından yayınlanan “Hizmet Ücret Tarifesi” nin tamamen yön verici, iz belirleyici ve yol gösterici nitelikte olduğu, üyelerin bu tarifeye uyma zorunluluklarının olmadığı, söz konusu tarifenin çeşitli sektör birlikleri (Vapur Donatanları, UND gibi) tarafından yayınlanan tarifelerden alınan rakamlardan oluştuğu, tarifenin hazırlanmasındaki temel amacın, verilen taşıma işlemi sürecinde karşılaşılan maliyetlerin hepsini biraraya toplayıp, yapılan işi kolaylaştırmak olduğu, UTİKAD üyelerinin birçoğunun anılan tarifeye uymadığı ve sektörde faaliyet gösteren her firmanın müşterisiyle olan birebir ilişkisi çerçevesinde tarifenin altında ya da üstünde rakamlarla çalışabildiği ifade edilmiştir.

REIBEL Taşımacılık ve Ticaret A.Ş. Genel Müdürü A... B... ve Kara ve Deniz Departman Müdürü Y... Ş... ile 19.2.2004 tarihinde yapılan görüşmede; söz konusu tarifenin bir ücret tarifesi değil ortalama maliyet hesaplarını yansıtan bir belge olduğu, taşıma işlemi sürecinde firmaların karşı karşıya oldukları damga ve pul parası, özet beyan parası, gümrüğe verilen deklarasyon parası gibi bazı maliyet kalemleri olduğu, anılan tarifede belirlenmiş maliyetlerin bu ve benzeri maliyetlerin ortalama bir değerini yansıttığı, tarifenin esas itibariyle üyelere ziyade müşterilere ışık tutabilmek amacıyla oluşturulduğu, tarifenin referans niteliği taşıdığı ve sektör açısından bilgi verici mahiyette olduğu, UTİKAD üyelerinin tarifeye uyma zorunlulukları olmadığı, pratikte her firmanın müşterisiyle olan ilişkileri çerçevesinde hizmet ücretini kendisinin belirlediği ifade edilmiştir.

04-20/200-40

Trans Maas Uluslararası Nakliye Acentalığı ve Lojistik A.Ş. Genel Müdürü G... S... ile 19.2.2004 tarihinde yapılan görüşmede; UTİKAD tarafından yayınlanan hizmet ücret tarifesinin firmaların taşıma işlemi sürecinde karşı karşıya kaldıkları masraf kalemlerinin ortalama bir değerini yansıttığı, tarifenin yol gösterici ve tanımlayıcı nitelikte olduğu, üyelerin söz konusu tarifeye uyma zorunluluklarının bulunmadığı, her firmanın kendi iç işleyişi ve maliyetleri doğrultusunda tarifede yer alan rakamın altında ya da üstünde fiyat verebildiği, UTİKAD üyelerinin hiç birinin tarifede yer alan fiyatları tam anlamıyla uygulamadığı, özellikle küçük firmaların müşteri edinebilmek amacıyla tarifede belirlenen rakamların çok altında fiyat verebildikleri, Derneğin üyeler üzerinde hiç bir yaptırım gücü olmadığı ve tarifenin üyelere maliyet kalemleri hakkında yol göstermek amacıyla hazırlandığı ifade edilmiştir.

UTİKAD Genel Müdürü M... M... ile 20.2.2004 tarihinde yapılan görüşmede; söz konusu tarifenin hiçbir zaman taban fiyat dikte etme ve üyelerin uygulamasını sağlama amaçlı değil, hava, kara, deniz taşımacılığı ve antrepolarda alınan hizmetlerin saflarını saptama, şirketlerin maliyet hesaplarına temel oluşturma ve müşteri ve üyeleri bilgilendirme amaçlı hazırlandığı, UTİKAD'ın sektörü temsil eden bir sivil toplum kuruluşu olarak, yurtdışında İngilizce deyimiyile 'service fees' olarak tanımlanan hizmet ücretlerini 2002 yılında Türkçeleştirmede bir yanlışlık yaparak, 'ücret tarifesi' olarak bir kitap halinde yayınladığı, üyelerin bu tarifeye uyma zorunlulukları bulunmadığı, bu durumun üyelere temin edilen fatura örneklerinden de açıkça görüldüğü, derneğin anılan kitapçıkta yer alan ücretlerin bağlayıcı olmadığını, tavsiye edilen nitelikte olduğunu hazırlanan bültenlerle üyelere duyurduğunu, 31.1.2003 tarihinde Rekabet Kurumuna; Menfi Tespit, Muafiyet başvurusunda bulunduğu, söz konusu müracaat yapıldığı andan itibaren UTİKAD'ın web sitesinde bulunan ücret tarifesine ilişkin çizelgenin yayınının durdurulduğu ve kitapçık olarak adlandırılan materyallerin yayınlanması ve dağıtımının sona erdirildiği, söz konusu maliyetlerin içerisinde taşıyıcılardan temin edilen belgeler, pul ve damga resmi gibi maktu giderler, elektronik beyanlar, haberleşme, ihbar, posta işlemleri ve hatta görünmeyen kalem olarak nitelendirilen işlerin çabuklaştırılması açısından bahşiş niteliğindeki sarfların dahi yer aldığı, üyelerin kendi maliyetlerini ve fiyatlarını kendilerinin belirledikleri, üyelerin tarifede verilen rakamların üzerine kar paylarını koydukları, bazı üyelerin ise kendi satış politikaları çerçevesinde hizmet ücret bedeli almadıkları ifade edilmiştir.

1.2.2. Yerinde İnceleme Sırasında Elde Edilen Belgeler

1.2.2.1. Denizyolu Alt Komitesi adına UTİKAD üyelerine gönderilen 3.9.1999 tarih, 1999/112 sayılı ve "Rekabet" konulu UTİKAD yazısında aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Denizyolu ithalat ve ihracat parsiyel taşımalarda freight forwarderlar arasında yaşanan ve serbest piyasa ekonomisinin olmazsa olmaz unsuru "rekabet" tamamen "fiyatta rekabet" haline gelmiş, nerede ise maliyetine hatta çoğu zaman

04-20/200-40

genel yönetim giderleri de düşünülürken maliyetinin altında navlun ve lokal masraflar ile servis verme konumuna gelinmiştir.

...bu nedenle bazı üyelerimizden gelen talep üzerine "Denizyolu ithalat ve ihracat parsiyel taşımalarında" zaman içinde düşen navlun ve lokal masrafların tekrar iyileştirilmesi için neler yapabileceğimizi müzakere etmek amacıyla 09.09.1999 Perşembe günü saat 14:00'de Derneğimizde bir sohbet toplantısı düzenlenmiştir...."

I.2.2.2. Denizyolu Alt Komite Başkanı C... G...İ imzasıyla UTİKAD üyelerine gönderilen 14.9.1999 tarihli Dernek yazısında aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"09.09.1999 Perşembe günü Dernek'te yapılan Denizyolu Parsiyel İthalat ve İhracat Navlunlarında İyileştirme" konulu sohbet toplantısı yüksek bir katılımı gerçeğe geçmiş ve aşağıdaki sonuçlara varılmıştır:

...Özellikle ihracatta metreküp başına haddinden çok düşük veya sevkiyat başına tek fiyat talep edilmesi gibi uygulamalar yanında ithalatta ise tam aksine aşırı ölçüde yüksek yerel ücret tarifelerinin uygulanması sektörde büyük bir rahatsızlık yaratmaktadır....

Sonuç olarak üyelerimiz, ithalat parsiyel yüklerde uygulanacak yerel masraf tarifesine bir tavan getirilmesi halinde hem ithalat hem de ihracatta navlunların otomatikman artma eğilimine gireceği sonucuna varmıştır.

Bu nedenle ilk evvelde ithalat parsiyel yüklemelerde uygulanacak tavan yerel masraf tarifesi hazırlanacak, konu medya yolu ile ithalatçılara duyurulacaktır. Basılı yayım yolu ile bilgilendirilen ithalatçı Derneğimizden istediği anda bu tarifeyi elde edebilecektir.

Deniz alt komitesi bu tarifeyi çok kısa sürede hazırlayıp üyelerimize bildirecektir. Komiteye yardımcı olunması bakımından üyelerimizin tavan tarife hakkında görüşlerini, tarifeye konu olacak ücretleri 20.09.1999 saat 1:00'ye kadar Derneğimize yazılı olarak bildirmelerini rica ederiz."

I.2.2.3. Denizyolu Alt Komite Başkanı C... G... imzasıyla UTİKAD üyelerine gönderilen 22.9.1999 tarihli Dernek yazısında aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Komitemizin 21.09.1999 tarihinde yaptığı toplantıda üyelerimizden gelen bilgiler de değerlendirilerek, liman tarifeleri ekteki şekilde yeniden düzenlenmiştir. daha önceki sirkülerimizde duyurduğumuz gibi, amaç liman tarifelerini başta müşterilerimiz olmak üzere her kesim tarafından kabul edilebilir, makul seviyeye getirmektir.

A) İthalat liman hizmet tarifesi müşterilere uygulanacak "azami" ücretleri,

04-20/200-40

B) İhracat liman hizmet tarifesi müşterilere uygulanacak “asgari” ücretleri göstermektedir.

Yerel masrafların önemli bir kısmı başta Uzakdoğu olmak üzere yurtdışı acentalara komisyon olarak ödendiği ve bu nedenle ithalat liman masraflarında sınır tanımaz haddinden yüksek tarifeler uygulandığı herkesin malumudur. Kaldı ki sistem Uzakdoğu pazarının ötesinde tüm dünyaya yayılmış, acentalık elde edebilmek için yerel masraflardan yurtdışı acentalarına önerilen ve müşterilerden yerel masraf adı altında alınan ücretlerden verilen komisyon miktarları had safhaya ulaşmıştır. 01.10.1999 tarihinden itibaren uygulamaya girecek olan tarife özellikle ithalat parsiyel yüklerde başta müşteriler olmak üzere her kesimi rahatsız eden ve her forwarder tarafından farklı farklı uygulanan tarifeye bir sınır getirmesi açısından faydalı olacaktır.

İthalat parsiyel yüklemelerde uygulanacak tarifelere azami sınırlamalar getirildiği, gerekçeleri ile birlikte basın yoluyla ithalatçılarımızın bilgisine sunulacak, bu tarifelere derneğimiz kanalı ile ulaşmaları sağlanacaktır....”

1.2.2.4. Yukarıda aktarılan çerçevede hazırlanan duyuruların yazılı basın aracılığı ile duyurulduğu, yerinde inceleme çalışmaları sırasında tespit edilen ilan örneklerinden anlaşılmıştır. Söz konusu ilanlarda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Denizyolu Konteyner Taşımacılığı ile servis veren bazı Freight Forwarder’ların İthalat Parsiyel Kargo Liman Hizmetleri tarifesini cari piyasa hadlerinin oldukça üstünde uygulayarak ithalatçıları mağdur bıraktıkları, freight forwarderin yükleme limanında gönderici tarafından tayin edildiği C&f veya CIF ticaret modellerinde ise bu olumsuz uygulamanın ithalatçı mağduriyetini daha da arttırdığı gözlenmektedir.

Sektörümüze zarar verdiğini düşündüğümüz bu olumsuz uygulamanın önüne geçebilmek amacıyla Türkiye’nin önde gelen 164 Freight Forwarderini temsil eden derneğimiz, üyelerimizin ortak kararı ile ithalatçılarımızdan gelen çok sayıdaki şikayeti de dikkate alarak 01.10.1999 tarihinden geçerli olmak üzere yeni bir İthalat Parsiyel Kargo Liman Hizmetleri Tarifesi hazırlamış uygulanacak hizmet tarifesine tavan sınır getirmiştir.

İthalatçılarımız adı geçen tarifeyi aşağıda detayları verilen dernek merkezimizden temin edebilirler.”

1.2.2.5. Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği – UTİKAD Tüzüğü’nün “Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkileri” başlıklı 22 nci maddesinin (o) bendinde aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

04-20/200-40

“Üyeler arasında haksız rekabeti önlemek ve mesleki hizmet kalemlerinin asgari maddi koşullarını *tavsiye etmek* amacıyla, her yılın ilk ayı sonuna kadar hizmet ücret kitapçığını üyelere göndererek duyurur.”

1.2.2.6. UTİKAD Yönetim Kurulu Karar defterinde yer alan 8.1.2003 tarihli toplantıda alınan kararda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“2003 yılı hizmet ücret tarifeleri ile ilgili hazırlıklara başlanılmasına. Bununla ilgili; a) hizmet ücret tarifelerinin UTİKAD tarafından basımı, üyelere dağıtımı ile Web sitesindeki yayımının sakıncalı olup olmadığının, hukuki sorunlara sebep olup olmayacağına detaylı araştırılmasına. Konunun hukuk müşavirimiz Prof. Dr. S... Ü...’a iletilerek görüş alınmasına. Hizmet ücret tarifeleri, her ne kadar *tavsiye edilir nitelikte hazırlanıyor ve dağıtılıyor* ise de konunun iyi araştırılmasına...”

1.2.2.7. 12.9.2001 tarihli “Bülten–34/Tanıtım” başlıklı belgede aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“... Derneğin her yıl yeniden belirlenen ve *gösterge niteliğindeki* ‘hizmet ücret tarifesi’ de sitemizin sayfalarında hizmetinize sunulmuştur.”

1.2.2.8. UTİKAD tarafından 22.1.2001 tarihinde Deniz Ticaret Odasına ücretler hakkında gönderilen 2001/18 sayılı yazıda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Hizmet tarifemiz ekte gönderilmekte olup, bu tarife *tavsiye edilen ücretler* niteliğindedir...”

1.2.2.9. 1.2.2002 tarihli “Bülten–53/Genel” başlıklı belgede aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Sayın Üyemiz,

Sizlere ekte UTİKAD, kara hava deniz gümrük ve lojistik komitelerinin hazırladığı 2002 yılı hizmet kitapçığını sunuyoruz.

Komitelerimizin, tüm taşıma modlarında taşıma işleri organizatörlüğü faaliyetlerinin *asgari maliyetleri gözetilerek hazırladığı bu tarife hiçbir hükmü bulunmadığını, üçüncü şahısların üyelerimiz tarafından verilen hizmetlerin asgari maliyetini ortaya koyan bir “maliyet cetveli” hüviyetini taşıdığına özellikle altını çizmek istiyoruz. UTİKAD üyeleri, müşterilerine uygulayacakları fiyatları belirlerken, bu duyuruyu nazara alıp almamakta tamamen serbesttirler.*

UTİKAD’ın yayınladığı bu kitapçık, gösterge niteliğinde olup UTİKAD’ın komitelerinin oluşturduğu verileri siz üyelerimizle paylaşmak ve bu veriler baz alınarak çikartılacak maliyetler hakkında hizmet alanlara bilgi vermektir...”

1.2.2.10. Denizyolu Alt Komite Başkanı C... G...İ adına düzenlenen “Deniz Alt Komite 1998 Yılı Faaliyet Raporu ve 1999 Yılı Çalışma Programı” başlıklı bildiri

04-20/200-40

nitelikli belgede, 1998 yılı faaliyet raporuna ilişkin olarak aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“...Kapsamlı liman tarifesi hazırlanarak üyelerimize dağıtılmıştır. Ancak gözlemlerimize göre, *bu tarife kesinlikle üyelerimiz tarafından uygulanmamaktadır.* Buna karşın tarifenin yayınlanmasından itibaren de olumlu veya olumsuz herhangi bir eleştiri gelmediği için tarifenin uygulanmama nedeni anlaşılamamıştır...”

I.2.2.11. 9.5.2000 tarihli 14. Olağan Genel Kurul Toplantısı'nda üyelere bildirilen, Deniz Alt Komite Üyesi S... K... adına düzenlenmiş “Deniz Taşımacılığı Alt Komite Faaliyet Raporudur” başlıklı belgede aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“...Üyelerin yurtdışı acentalarının navlun üzerinden yapılan normal kar paylaşımı dışında aldıkları komisyonlar uygulama nedenleri, sonuçları ve alınacak önlemler çerçevesinde masaya yatırıldı. Bu konuda ithalatta maximum, ihracatta ise minimum liman masrafları tarifesi oluşturulup *üyelere tavsiye edildi*, bu tarife aynı zamanda Dünya Gazetesi'nde yayınlanarak, tüccarlara da duyuruldu. Uygulamanın nedeninin ilk önce çok düşen navlun seviyeleri ve aşırı rekabetçi ortam sayesinde Uzakdoğu acentalarında başladığı ve giderek nwc de mukim konsolidatörlere sirayet ettiği anlaşıldı. Ülkemizde bu uygulamayı rakip şirketin acentasını elinden almak için de kullanıldığı veya önerildiği tespit edildi. Normalde navluna dahil olması gereken bir kar marjının haksız şekilde ithalatçı firmanın cebinden çıkmasının getirilen ürün fiyatına yansiyarak pahalılığa, ayrıca yurt dışına ilave döviz çıkışı olarak da döviz kaybına sebebiyet verdiği tespit edildi. Bu durum UTA ve Kargo Haber dergilerine duyuruldu ve üyelerin de katılımı ile dernek binasında yapılan bir toplantıda tartışıldı...”

I.2.2.12. 14.4.2003 ve 16.4.2003 tarihlerinde Minteks Tekstil firmasının İhracat-İthalat Müdürü İ... İ... tarafından UTİKAD dikkatine gönderilen elektronik posta mesajlarında, UTİKAD üyelerinden IBT Uluslararası Nakliyat ve Ticaret Ltd. Şti.'nin lokal masraflar ve ordino bedeli olarak kendilerinden çok yüksek bir meblağ talep ettiği iddiası ile, UTİKAD'tan nakliyecinin talep etmesi gereken bedelin bildirilmesi istenmekte ve “istediği fiyatı verme özgürlüğünde olan ve haksız kazanç peşindeki bu tür üyelerinize ne tür yaptırımlarınız olduğunu bildiriniz.” denilmektedir. Söz konusu elektronik posta mesajlarına cevaben UTİKAD Genel Müdürü M... M... tarafından gönderilen elektronik posta mesajında aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Derneğimiz UTİKAD, ithalatçı ve ihracatçı firmaların taşıma organizasyonunu üstlenen forwarding kuruluşları ile meydana gelen ticari anlaşmazlıklarında müdahil olmamaktadır.”

“UTİKAD, ithalat/ihracat firmalarının taşıyıcı firmalar ile ticari sorun, anlaşmazlık gibi konularında bu tür bir hizmet veremez. Dolayısıyla; “ne kadar ücret talep edilmesi gerektiğini bildiriniz.” şeklindeki kastını aşan sorunuz da yanıtlanmaktadır. Anlaşmazlıkların çözümü konusu ise, parasal konu olması

04-20/200-40

nedeniyle hangi mercie müracaat edilebileceği şirketini yönetiminin tasarrufundadır.”

1.2.2.13. Bilkont Dış Ticaret Tekstil ve Sanayi A.Ş. tarafından UTİKAD'a gönderilen 1.9.2003 tarihli yazıda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Üyeniz bulunan Ünimar Uluslararası Nakliyat ve Dış Ticaret Ltd. Şti aracılığı ile Hong Kong'ta yerleşik Akko International firmasından yapmış olduğumuz ithalat işlemi ile ilgili olarak üye firmanız tarafından firmamıza faturalanan 907832 numaralı hizmet bedeli faturası, konşimento ve fiyat tarife listesi ekte verilmiştir.

İlgili faturada servis ücreti başlığı altında alınan parsiyel servis ücreti (645 USD) ile derneğinizin belirlemiş olduğu fiyat tarifesindeki parsiyel servis ücreti (40 USD) arasında aşırı fark bulunmaktadır. Benzer durumları zaman zaman değişik firmalarla da yaşamaktayız.

Ancak söz konusu firma üyeniz olduğundan durumun, derneğinizin ilgili kurulları tarafından değerlendirilip gerekli olan yaptırımların uygulanması için konuyu tarafınıza bildirir ve sonucun tarafımıza yazılı olarak geçilmesini rica ederiz.”

1.2.2.14. UTİKAD'ın internet sitesinde “Hizmet Ücret Tarifesi” başlığı altında 10.3.2004 tarihi itibarıyla aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“UTİKAD, Türkiye'de yerleşik uluslararası taşımacılık, lojistik ve freight forwarder (Taşıma İşleri Komisyoncusu) hizmet sağlayıcılarının verdiği hizmetlerin bedelleri hakkında, sektörden hizmet alan kişi ve kuruluşlar bilgi sağlamak amacıyla geçtiğimiz yıllarda yayınladığımız tavsiye niteliğindeki “Hizmet Ücret Tarifesi” için Rekabet Kurulundan Menfi Tespit Kararı alınması için başvurulmuş olup, Kurul'un kararı alınıncaya dek tarifinin yayımını durdurmuş bulunmaktayız.”

1.3. Değerlendirme

Konuya ilişkin Menfi Tespit Başvuru Formu'nda, yapılan başvurunun konusu, UTİKAD'ın “kendi elinde toplanan verileri kullanarak çeşitli hizmetlerin maliyetlerini hesaplayıp bunları üyeleriyle paylaşma”sı şeklinde ifade edilmiştir. Öneri kapsamında raportörlerce gerçekleştirilen görüşmelerde teşebbüs yetkilileri ve UTİKAD yetkilisi bu yöndeki ifadelerini tekrarlamışlar; söz konusu listede yer alan miktarların diğer bazı sektör birliklerinin tarifelerinden alınan rakamlardan oluşturulduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca, yerinde inceleme çalışmaları kapsamında tespit edilen 53 No'lu Bülten'de de söz konusu tarifelerin bir maliyet cetveli niteliği taşıdığı vurgulanmaktadır.

İlgili bölümde aktarılan yazışmalardan, inceleme konusu “Hizmet Ücret Tarifesi”nin ilk şeklinin deniz taşımacılığına bağlı organizatörlük hizmetleri kapsamında, 1999 yılında gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda ortaya çıktığı anlaşılmaktadır. Yine aynı belgelerde, söz konusu çalışmanın amacının, haksız

04-20/200-40

rekabet olarak tanımlanan, maliyetinin altında fiyatlarla hizmet sunulmasının ve aynı zamanda ithalatçılara zarar verdiği ve ithalatı olumsuz etkilediği ifade edilen aşırı yüksek fiyatların engellenmesi olarak ifade edilmektedir. Raportörlerce yapılan yerinde inceleme çalışmaları kapsamında, UTİKAD'ın çalışma alanlarında düşük fiyatlamayı engellemeye yönelik girişimlere işaret eden tespitlerde bulunulmamıştır. Buna karşılık, ilgili bölümde aktarılan yazışmalarda, UTİKAD'ın çeşitli aşırı fiyatlama şikayetlerine muhatap olduğu ancak bu uyuşmazlıklara taraf olmaktan kaçındığı anlaşılmıştır. Dosya mevcudu bilgilere göre, bir kısım teşebbüs yetkilileri, sektörde faaliyet gösteren bazı teşebbüslerin sembolik navlun bedelleri ile taşıma vaadinde bulunarak, bu şekilde kazandıkları müşterilerinden aşırı olarak nitelenebilecek miktarlarda yerel masraf ve ordino bedeli istediklerini; taşıma işleri komisyoncusunun taşıması yapılan malın konşimentosunu, hizmetinin bedeli ödenene kadar hapsedme hakkı bulunduğunu, bu sayede söz konusu olan yüksek yerel masrafların tahsil edilebildiğini ifade etmişlerdir.

Önaraştırma öncesi safhada tespit edilen ve aktarılan "Hizmet Ücret Tarifesi" adlı kitapçığın hazırlanış amacı, Dernek Tüzüğü'nde, "haksız rekabeti önlemek" ve "mesleki hizmet kalemlerininin asgari maddi koşullarını tavsiye etmek" olarak ifade edilmektedir.

Dosya konusu uygulamanın değerlendirilmesinde, UTİKAD'ın tutumuna ve pazarın yapısına ilişkin olarak aşağıdaki hususların da dikkate alınması gerekmektedir:

- UTİKAD, menfi tespit için bizzat başvurarak, Rekabet Kurumu'nu inceleme konusu uygulamasından haberdar etmiştir.

- Söz konusu uygulama, bir "tavsiye edilen fiyat listesi" olarak uygulansa dahi;

i) ilgili pazarın, 253 tanesi UTİKAD üyesi olmak üzere çok sayıda teşebbüsten oluşması;

ii) bu raporun ilgili bölümünde aktarılan yönetmelik hükümlerinden ve sunulan hizmetin niteliğinden anlaşıldığı üzere yasal ya da fiili pazara giriş engellerinin bulunmaması;

hususları ışığında, pazar yapısının uyumlu eylemlere alt yapı oluşturacak nitelikte bir oligopol olarak tanımlanması mümkün görülmemektedir.

- "Hizmet Ücret Tarifesi" adı altında dağıtılan tarifenin, teşebbüslerin fiyatlama davranışlarının uyumlu eylem ya da anlaşmalara konu edilmesine sebep olduğu yolunda tespitler bulunmamaktadır. Dolayısıyla, inceleme konusu uygulamanın, ilgili pazarda faaliyet gösteren taraflardan birine ya da rekabete ağır bir zarar vermesi muhtemel, açık bir ihlal olarak değerlendirilmesi yerinde görülmemektedir.

04-20/200-40

- Yerinde inceleme çalışmaları çerçevesinde tespit edilen belgelerden; söz konusu tarifelerin hazırlanması ve dağıtılması faaliyetinin, Rekabet Kurumu'na Menfi Tespit başvurusunda bulunulmasını takiben durdurulduğu ve bu tarifelerin hazırlandıkları ve yayınlandıkları dönemde de bağlayıcı olarak uygulanmalarına yönelik bir UTİKAD girişiminin bulunmadığı anlaşılmıştır. Ayrıca, sektör ilgilileri ile yapılan görüşmelerden de, sektörde söz konusu tarifeye genel anlamda uyulmadığı kanaati edinilmiştir.

- Dosya konusu uygulama ilk kez 1.10.1999 tarihinde ve sadece deniz ulaştırması alanında yürürlüğe konmuş, daha sonra 2003 yılında Rekabet Kurumuna başvurulması ile uygulama durdurulmuştur. Dolayısı ile inceleme konusu uygulama uzun bir zaman dilimini kapsamamaktadır.

- Reibel, Setrans ve Frans Maas ünvanlı teşebbüslerin faturalarından da görüleceği üzere, hizmet ücreti olarak alınan miktar, sunulan hizmet için talep edilen miktarın görece küçük bölümünü oluşturmaktadır. Fatura bedelinin önemli kısmının navlun gideri olduğu anlaşılmakta, bu durum sunulan hizmet paketinin toplam fiyatının hangi unsurlardan oluştuğunun tam olarak tespit edilmesini imkansızlaştırmaktadır. Teşebbüsler, hizmet bedelinden yaptıkları indirim navlun bedeline ya da navlun bedelinden yaptıkları indirimleri hizmet bedeline yansıtmak imkanına sahiptirler.

- Tarifinin bağlayıcı olmadığı, UTİKAD tarafından, Tüzük de dahil olmak üzere çeşitli belgelerde açıkça ifade edilmektedir.

Diğer yandan, Öneri süresince yürütülen yerinde inceleme çalışmaları ve görüşmelerden elde edilen bilgi, belge ve tespitler ışığında, inceleme konusu "Hizmet Ücret Tarifesi"nin, belirlenecek bazı değişikliklerin yerine getirilmesi halinde 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde değerlendirilebilecek bir "Hizmet Maliyet Cetveli" olarak uygulanabileceği anlaşılmıştır.

Bu çerçevede, inceleme konusu hizmet ücret tarifesinde;

- "hizmet ücret tarifesi" kitapçığının, ortak maliyetlerin tespit edilmesine ve duyurulmasına hizmet eden bir çalışma olduğunu ortaya koyacak şekilde isimlendirilmesi, kitapçığa verilecek başlığın ya da içeriğinin bir tavsiye edilen fiyat listesi görüntüsü vermemesine dikkat edilmesi;

- kitapçığın giriş bölümünde yer alacak bir açıklamada:

i) kitapçık içerisinde yer alan verilerin takribi ortalama maliyet olduğunun açıkça ifade edilmesi;

ii) kitapçıkta yer alan verilerin ne şekilde ve hangi kaynaklardan elde edildiklerinin bildirilmesi,

04-20/200-40

iii) kitapçığın hiç bir bağlayıcılığının olmadığı ve verilerin teşebbüsler tarafından dikkate alınması halinde, kar oranlarının ilgili teşebbüs tarafından serbestçe tespit edileceğinin açıkça ifade edilmesi;

şeklindeki değişikliklerinin yapılması halinde, UTİKAD çatısı altında yürütülen faaliyet, bir "Hizmet Maliyet Cetveli" hazırlanması olarak değerlendirilebilecektir.

J- GEREKÇE VE HUKUKİ DAYANAK

Rekabet Kurulunun 03-73/879(a)-379 sayılı kararında, UTİKAD'ın menfi tespit veya muafiyet talebinin konusu olan uygulamaya, "maliyet duyurusu" olarak adlandırılan tarifenin aslında hizmet maliyetleri olmadığı, üyelerinin sunduğu hizmetlere temel teşkil eden baz fiyatlara ilişkin bir tarife kitapçığı olduğu; bu şekilde yayınlanan rehber fiyatlar aracılığı ile üye teşebbüsler arasındaki rekabetçi davranışların ortadan kaldırılması, işbirliği ve eşgüdüm gibi durumların ortaya çıkması kuvvetle muhtemel hale geleceği; tarife kitapçıklarının bağlayıcı olmamasının söz konusu faaliyetin 4054 sayılı Kanun'a aykırılığı hususunu etkileyen bir unsur olmadığı gerekçeleri ile Menfi Tespit Belgesi verilmesinin mümkün olmadığına karar verilmiştir.

Rekabet Kurulu'nun yukarıda anılan kararında; teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4. madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutabilmesi için 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasında belirtilen şartlardan "Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması," şartının, başvuru konusu uygulama tarafından yerine getirilmemesi; aksine yayınlanan "tavsiye edilen fiyat listesi"nin pazardaki fiyat oluşumunu etkileyerek, sektörde oluşacak fiyatların piyasa dengesi doğrultusunda değil, yayınlanan fiyat listesi doğrultusunda oluşmasına neden olacağı gerekçesi ile anılan teşebbüs birliğinin muafiyet talebi de reddedilmiştir.

Bununla birlikte, yukarıda yer verilen bilgi ve değerlendirmeler ışığında, UTİKAD tarafından "Hizmet Ücret Tarifesi" adı altında bir kitapçık hazırlanarak, ilgililerin maliyet verileri olduğunu iddia ettikleri parasal büyüklüklere ilişkin bilgileri, üyelerine dağıtması faaliyetine ilişkin olarak; bildirim, UTİKAD'ın inisiyatifi ile yapılması, inceleme konusu uygulamanın ilgili ürün pazarında bağlayıcı olarak uygulanmaması, sunulan hizmetin niteliği ve pazarın dinamik yapısı gereği tüm üyelerce uygulanmasının muhtemel görülmemesi, pazardaki rekabetçi yapıda muhtemel bir zararın varlığının tespit edilememiş olması ve 2003 yılında uygulamaya devam edilmediği hususları dikkate alınarak; soruşturma açılmasına gerek olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

K-SONUÇ

Yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmeler doğrultusunda; Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği (UTİKAD) tarafından

04-20/200-40

uluslararası karayolu, havayolu, denizyolu, demiryolu ile eşya, kargo taşımacılığı, acenteliği, organizatörlüğü, müteahhitliği, komisyonculuğu, danışmanlığı ve benzeri konularda iştigal eden gerçek ve tüzel kişi üyelerinin sunduğu hizmetlerin fiyatlarının belirlenmesi suretiyle 4054 sayılı Kanun'un ihlal edilip edilmediğine ilişkin olarak yapılan önaraştırma sonucunda, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 41. maddesi uyarınca Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına, OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

04-20/200-40

KARŞI OY GEREKÇESİ
(18.03.2004 tarihli ve 04-20/200-40 sayılı Kurul Kararı)

İlgili demek hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı yönündeki çoğunluk görüşüne aşağıdaki gerekçelerle katılmıyorum:

Olayda, Dernek Yönetim Kurulu'nun çeşitli hizmet tarifeleri (fiyat) tespit edip bunu üyelerine bildirmesi, dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesine aykırı bir Teşebbüs Birliği Kararı söz konusudur. Kurul 13.11.2003 tarihli ve 03-73/879(a)-379 sayılı kararı ile bu karar ve bildirimine ilişkin menfi tespit ve muafiyet taleplerini oybirliğiyle reddetmiş, ayrıca 13.11.2003 tarihli ve 03-73/879(b)-M sayılı oybirliğiyle aldığı kararla da fiyat belirleme nedeniyle Kanun'un 40 inci maddesi uyarınca ön araştırma yapılması sonucuna varmıştır. Dolayısıyla 18.03.2004 tarihli ve katılmadığım Kurul Kararı ön araştırma raporuna göre soruşturma açılıp açılmamasını sonuçlandıracaktır.

Dernek organının çeşitli hizmet tarifeleri veya çeşitli hizmet fiyatlarını belirleyip, bunu üyelerine iletmesi Kanun'un 4 üncü maddesinin (a) bendiyle uyumlu açık bir ihlaldir. Kanun'un 9 uncu maddesi 3 üncü fıkrası anlamında bir görüş gönderilmesi imkânı da artık 2003 yılında eylemin devam ettirilmemesi gerekçesiyle uygulanamayacağından, bu ihlal bağlamında tereddütsüz soruşturma açılması gerekirdi.

Herşeyden önce belirtilmelidir ki, menfi tespit ve muafiyet alamayan anlaşma ve kararlar nedeniyle, ihlalin mevcudiyetine bağlı olarak Kurul Kanun'un 41 inci maddesi uyarınca soruşturma açılması yönünde karar almak durumundadır. 4054 sayılı Kanun'un öngördüğü sistem bu türden bir sonucu gerekli görmüş ve Kurul'un bugüne değin almış olduğu kararlar da bu yönde olmuştur.

Diğer taraftan, ihlalin varlığını ortaya koyacak şekilde, usulüne uygun alınmış ve tartışılmayan veya inkâr edilmeyen bir Dernek Yönetim Kurulu Kararı (Teşebbüs Birliği Kararı) ve bu kararın 4 yıl boyunca uygulanması söz konusudur. Rekabeti kısıtlamaya yönelik bu kararın ve üyelere bildirilmesinin Kanun'un 4 üncü maddesine aykırılığında tereddüt duyulmamak gerekir. Rekabeti bozma veya kısıtlama amacını taşıyan anlaşma ve kararlarda, ihlal için ayrıca "etki doğurma" veya "etki doğurabilme" unsurları şart koşulmamıştır. Rekabet hukuku literatüründe ve yargısında yoğun tartışmalara neden olan ve iki ana görüşün temelini oluşturan amaç-etki ayırımı veya birlikteliği, öncelikle Kanun'un ve 4 üncü maddenin ifadeleriyle yorumlanmak zorunda olup, amacın yeterli kabul edilerek, soruşturma açılmasında etki veya zararı ayrıca ön şart olarak aranmaması gerekir. Ülkemiz ve Avrupa Birliği rekabet hukuku literatüründe, kurul ve komisyon kararlarında da genel yaklaşım bu yöndedir.

04-20/200-40

Hal böyle iken, bu kararda çoğunluk Teşebbüs Birliği Kararı'nın 4 üncü maddenin (a) bendine aykırılığını reddetmemekle birlikte,

- Tarifelerin ilgili ürün pazarında bağlayıcı olarak uygulanmamasını,
- Alınan karara hizmetin niteliği ve pazarın dinamik yapısı gereği tüm üyelerce uyulmasının muhtemel görülmemesini,
- Pazarda, muhtemel bir zararın varlığının tespit edilememiş olmasını,

gerekçe göstererek, soruşturma açılmasına gerek olmadığını kabul etmiştir. Kararda gösterilen gerekçeler 4054 sayılı Kanun'un ilgili hükümlerine uygun olmak zorundadır.

Uzun süre uygulanan ve amacı açık ihlallerde, rekabet hukukuna uygun olan çözüm, soruşturma açmamak değil, yasal değişiklik önerilerini gündeme getirmektir. Bu bağlamda Kurul, daha önceki karşı oy gerekçelerimde de belirttiğim gibi, 4 üncü maddenin amaç-etki ilişkisindeki değişiklik önerilerini yine Kanun'un 27 nci maddesi çerçevesinde yetkili makamlara ulaştırmalıdır.

Ayrıca Kurul Kararı geç bildirim konusuna hiç yer vermemiştir. Kanun'un 16 ncı maddesinin (c) bendi uyarınca, kararın süresi içinde bildirilmemesi halinde ceza verilmesi gerekmektedir. Karara dayanak oluşturan 15.03.2004 tarihli daire raporunun 29 uncu sayfasında "..... geç bildirim cezası uygulanmamasının yerinde olacağı" önerilmesine karşın, Kurul Kararı olumlu veya olumsuz yönde bu konuda görüş belirtmemiştir. Karar bu açıdan bir usul eksikliği de taşımaktadır. (22.03.2004)

Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ
Kurul Üyesi